

Međunarodni znanstveni skup Naša sloga (1870. – 2020.)

**ČASOPISI *MLADI*
ISTRANIN I MLADI
HRVAT VIKTORA CARA EMINA
U LISTU *NAŠA SLOGA***

**izv.prof.dr.sc. Vjekoslava Jurdana,
Alen Klančar, mag.prim.educ.
Mariela Tomičić, mag prim. educ.**

Pula, 3. rujna 2020.

UVOD

- Hrvatski narodni preporod – nacionalni pokret istarskih Hrvata
  - 19. i 20. st.
- Razvoj hrvatskog školstva, uporaba slavenskog jezika
  - Liturgija
  - Dobrila, molitvenici
  - *Naša sloga*

VIKTOR CAR EMIN

- Rođen 1870. u Kraju kod Lovrana
- Umro 1963. u Opatiji
- Književnik, publicist, učitelj, preporoditelj

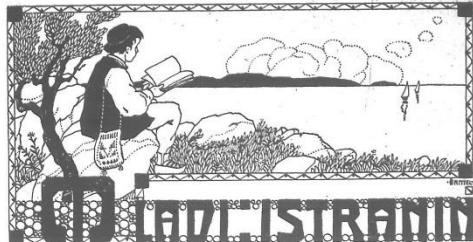
MLADI ISTRAN

- *Mladi Istran*
  - 1906. – 1908.
  - Josip Antun Kraljić
- *Mladi Istranin*
- *Mladi Hrvat*

LIST ZA MLADI SVIJET

○ Mjesečnik namijenjen djeci i mladeži

God. I. Opatija, 1. siječnja 1909. Br. 1.

Pjesmica o Božiću.

Bura vije, dimi more
Sve se bijele lomne gore,
Nesta cvijeća i pjesama
Svuda jedna tiha čama,
Stara baka djeci klima:
— Eto ide kuma Zima
I sa snijegom i sa ledom
I sa tugom i sa bijedom!
Al dječica sitna, mala
Ručicama zapljeskala:
— Pravo veliš, draga bako,
Ide zima sve polako,
Al još ide smiješkom milim
Mali Božić bijelim krilim',
Bijelim krilim', zelen borom,
Slatkim dječjim razgovorom,
Pa će raj to biti pravi,
Kad se mali Božić javi
I sred zime još će čite
Zasladit' ga tvoje priče!

Rikard Katalinić Jeretov.

God. II. Opatija, 1. siječnja 1910. Br. 1.

Hrvatskoj braći.

Sa Jadrana, s našeg mora,
Gdjeno galeb gnijezdo gradi,
Mila braćo, drage seke,
Pozdravlja vas Hrvat mladi.
Kano galeb leta laka
On se diže vrh oblaka
I na suncu krila žari,
Da sa svijetlom rod obdari.

I kliče vam svijestan sebe:
Istarski sam Hrvat smjeli
Nema gora, nema mora
Od Hrvatske da me dijeli.
Prek vrleti srce leti,
Preko mora duša moja,
Ne plašim se teške borbe
Potomak sam čilog soja!

Ja sam pile sokolovo,
U meni je krvca žarka,
Moji predi nisu pali
Ni pod lavom svetog Marka,
Svoje slovo sačuvaše,
Ne daše mu, da izgine
I proniješe barjak svijesti
Kroz olujne crne tmine!

Najmladi sam Hrvat, braćo,
Istra mi je draga mati,
I na umu sved mi jedna,
Da se svojoj majci vrati.
Pomozite, mlada braćo,
Pomozite, seke mlade,
U slobodnom da se domu
I spašena Istra nade.

Rikard Katalinić Jeretov.

- Urednici: Viktor Car Emin i Rikard Katalinić Jeretov
- Glavni suradnici: Josip Milaković i Vladimir Nazor

UREĐUJU: VIKTOR CAR EMIN I RIKARD KATALINIĆ JERETOV

□ □ SURADNICI: JOSIP MILAKOVIĆ I VLADIMIR NAZOR □ □

SADRŽAJ:	
1. <i>Vladimir Nazor</i> : Žigica	— 2. <i>Viktor Car Emin</i> : Mali junak.
3. <i>Rikard Katalinić Jeretov</i> : Plavi Anđeo.	— 4. <i>Rikard Katalinić Jeretov</i> : Fru-Fru.
5. *.* Vesele zgone majmuna Floka.	— 6. <i>Lujo Dorčić</i> : Dva mala poštenjakovića
— *.* Halleyeva repatica	— 7. <i>Z. Belohlavek-Korać</i> : Ciganinov dar.
8. <i>Lujo Dorčić</i> : Tko umije, njemu dvije	— 9. <i>Tončić</i> : Iz moje torbice. — Zagonetke.

- Kratke i poučne priče, poezija, stripovi, zagonetke, šale
  - Majmun Flok, Jurić...
- Popularnost

Vesele zgođe majmuna Floka!

Sjećate li se, kako su se lupež i Flok provukli kroz prozor i na krovu uhvatili u koštac? Strašne li borbe! Lupež maše željeznom motkom, ali se i Flok uporno brani, grize, grebe, ne popušta.

Ali je lupež bio jači, a što je gore imao je željeznu motku, s kojom je udarao po jednom Floku. I Flok je uzeo da malakše.

U neke ga lupež potisne k dimniku i udari ga motkom po glavi. Udarac je bio tako žestok, da je Flok izgubio svijest, istrmoglavcesesrušio s krova.

Pao je na tvrdi pločnik pred sama kućna vrata i tu je ostao nepomično ležeći.

¹⁾ Tako su nazivali Napoleona Velikoga.

²⁾ Napoleon zove se zlatni franceski novac, a vrijednost mu je nešto manja od naših 20 kruna. Na njemu je bio lik Napoleona I., i otuda mu ime.

- Domoljublje
- Religija
- Povijest
- Aktualnosti
- Školstvo
- Siromaštvo i glad

- Strani autori
- Promocija Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru
  - donacije – izgradnja škola, nabavka knjiga

Sjećajte se
družbe sv. Ćirila i Metoda
— za Istru. —

5% u korist družbe!

5% u korist družbe

Nijedna hrvatska, slovenska u obće slavenska obitelj nebi smjela biti bez **kipova sv. Ćirila i Metoda** ovih dviju slavenskih apostola, koji su nam dali vjeru te naše pismo i koji su zposlovali našem jeziku mjesto u službi božjoj, radi česa bili su od neprijatelja slavenskog roda proganjani isto onako kao što su i danas Slaveni ove monarhije.

Kipovi su iz drva 40 cm. visoki oba na jednom stalku fino bojadisani u naravnim bojama, sv. Ćiril jest u bogatom biskupskom ornatu sa pozlaćenim djelovima, dečim sv. Metod kao monah.

Cijena obim kipovima jest 52 K franko pakovanje i poštarina.

NAŠA SLOGA

- *Naša sloga kao najomiljenija poslastica*
- *Put u Egipat, Bijednici*

- *Popularnosti doprinjela Naša sloga*

PRVO JAVLJANJE *MLADOG ISTRANINA*

- 18.02.1909., br. 8.
- *Razne primorske viesti*
  - „*Mladi Istranin*”
- Tko su urednici? Suradnici?

Temeljna svrha: „nacionalno odgojna strana, da se mladom našem svijetu, koji se kreće u nježnim godinama školovanja podade štivo liepo, ugodno, zabavno i poučno, koje će odgovarati visini njihovog duševnog razvoja, širiti mališima duševni pogled, buditi im i ustaljivati u dušu plemenita čuvstva, bila ona etičke ili estetske naravi.”

(Naša sloga, 1909., br. 8.)

- Utjecaj časopisa na recipijenta – tijekom i nakon školovanja
- Cijena – 2K
  - Financiranje časopisa – općine i udruge

- 16.12.1909., br. 51.
- *Razne primorske viesti*
  - „Mladi Istranin” – „Mladi Hrvat”
- 2K ili 1,70K

„Mladi Istranin” — „Mladi Hrvat”.
 Potkruno savjetima vidjenijih rodoljuba
 uredništvo je „Mladog Istranina” zaklju-
 čilo, da od 1. siječnja 1910. svome listu
 promjeni ime „Mladi Hrvat”. Uredništvo
 obrazlože tu promjenu ovako: „Stotinu su
 puta kušali naši narodni neprijatelji, da
 raztrgnu vez, što sve Hrvate spaja u jednu
 cijelinu. Da nas razbije nadijevali su nam
 razna imena. Sad bi nas nazivali Istra-
 nima, sad Dalmatincima, pa Slovencima,
 Bosnjacima, Ilircima, Morlacima — i tko
 zna kako još. Tako postupaju li naši duš-
 mani i danas. I danas krsto nas oni na
 sto načina, samo da nas smetu i razdvoje.
 Mi im pak ne smijemo nasjedati. Koliko
 nam god bio mlo i drag uzi kraj gdje smo
 se rodili, ne smijemo ni seba ni svoj jezik
 po njemu da nazivljemo. Jedno ime neka
 nam bude sveto i nada sve uzvišeno —
 ime Hrvat. Zato ne više „Mladi Istra-
 nin” već „Mladi Hrvat”. Poput „Mladog
 Istranina” trsit će se i „Mladi Hrvat”, da
 b. t. do ogledalom života, misli i osjećaju,
 naše mlade uzdanice. Hrvatska je domo-
 vina polhranila u nježna srca svoje uzdanice
 najljepše i najuzvišenije svoje nade. Svrha
 će biti „Mladome Hrvat”, da naše mladje
 podsjeća i pjesmom i pričom na te velike
 i divne nade, da bdije, da u njihovim sr-
 cima ne ugasnu, već da se u njima što
 življe i što ljepše razvijaju, a da nam se
 naša Hrvatska osovi što prije na svoju
 snagu — slobodna i sretna. „Mladi Hrvat”
 pozivlje svih u kolo, da svježim dahom
 svoje drage i zlatne mladosti raztjeruje
 težke misli i brige sa čela naše stare, naše
 dobre majčice Hrvatske. Mali će pak istarski
 Hrvati naći u „Mladom Hrvat” svu onu
 ljubav kojom ih i urednici i suradnici kroz
 godine i godine prate. On će biti njihov
 najbolji drug, a oni neka ne sakrivaju
 imena, već neka ga snijelo pokazuju gor-
 dim dušmanima naše krvi i jezika, neka
 neprijatelji znadu kako se naši Istrani po-
 nose svojim lijepim i slavnim imenom.
 Dobrotvore naše siromašnije mladeži mo-
 limo pak, neka bi se i ove godine sjetili
 istarskih sirotana i pretplatili ih na ovaj
 njihov list. Cijena je „Mladom Hrvat”
 K 2 — (za učenika K 1 70). Uredjuju ga
 Viktor Car Eoain i Rikard Katalinić-Jeretov.
 Glavni su mu suradnici gg. Vladimir Nazor
 i Josip Milaković. Uredništvo i uprava lista
 nalazi se u Opatiji.

- Promjena imena ≠ promjena sadržaja

„Poput 'Mladog Istranina' trsit će se i 'Mladi Hrvat' da bude ogledalo života, misli i osjećaja, naše mlade uzdanice.”

(Naša sloga, 1909., br. 51)

MLADI HRVAT (1910.)

- 9.06.1910., br. 23
- *Razne primorske viesti*
„Umiru dobri starci”

Plače Istra za Petrom Flegom, za narodnim dobrotvorom, svećenikom uzornim, ugodnikom božjim...

A vi, malena, hrvatska dječice, pitate: kakav je bio u licu pokojni Petar?

Evo vam Njegove slike: Staračko lice s puno, puno dobrote, oči mile i andjeoske a kosa bijela, bijela kao snijeg na našim gorama drvnim. Neizmjereno je volio djecu kao i Veliki biskup — pa i vi, malena hrvatska dječice, slavite uspomenu Njegovu i u dušicama vašim kliknite malim:

— Slava, slava dobromu Petru Flegu!

Viktor Car Emin.

- 22.12.1910., br. 51.
- Pretplata: Uprava „Mladog Hrvata“, Opatija

Stilvo „Mladog Hrvata“ prožeto je plemenitim čuvstvima rodoljublja i humanitarnosti; cilj mu je, da kod djece odgaja srce i da u njemu uzbudjuje ljubav za domovinu. Ono, čega na žalost nema u našim školskim čitankama, naći će naša djeca u „Ml. Hrvatu“. Za to ga mi još jednom najtoplije preporučamo. Svaki roditelj, koji ljubi svoju djecu i hoće da ih odgoji kao dobre sinove svoga naroda, neka ih predplati na ovaj list, koji izlazi jedan put na mjesec na 30 stranica, ukusno broširan, a stoji samo 1 K i 70 para na godinu. Narediti čeli godišnjak 1909., kud ćete ljepšeg božićnog dara darovitoj djeci? Imućniji rodoljubi imali bi predplatiti u svome mjestu po 10—20 i više siromašnih djaka i time bi učinili plemenito djelo rodoljublja.

*OPLEMENJIVANJE DUŠA I
JAČANJE UMOVA
MLADIH HRVATA
(1911.)*

- 2.02.1911., br. 5.
- Cijena – 2 krune na godinu

- 16.03.1911., br. 11
- osvrti, komentari

Da je „*Ml. Hrvat*“ u istinu najbolji naš list za mladež, dokazao je već mnogim brojevima, pa tako evo i ovim. Ne možemo i opet, a da ga najtoplije ne preporučimo svim roditeljima i u obće prijateljima mladeži.

krilio i sam „*Pobratim*“. Vrlo je dobro učinilo uredništvo, što je u taj liepi šport, — koji na zabavan način oplemenjuje dušu i jača um — uputilo i malu dječicu, uvrstavajući vrlo uputne i zgodne zagonetke u *Torbicu*, pa će zagonetke vrlo zabavljati malu djecu, a i odraslu mladež. Da — ona to može.

BOGATSTVO
SADRŽAJA NE
JENJAVA (1913.)

- 11.09.1913., br. 37.

septembra 1913.

Mladi Hrvat, list za mladež, izdao je 8. i 9. broj sa ovim sadržajem: 1. R. K. Jeretov: U školu. 2. Novi Robinsoni. 3. V. Iljić: Jesen. 4. R. M. D.: Botje suze. 5. Anka Bočina: Razvaljeno gnijezdo. 6. Po O. Župančiču: Mak. 7. Utrkivanje. 8. Barba Rike: Seljak i čeljugar. 9. Starac prevario divove. 10. Marko i vila. 11. Barba Rike: Valjana sejtrica. 12. Dragan Zorančić: Plasičica. 13. Viktor Hugo: Bik i dijete. 14. Marko u službi za konja. 15. Bijeli jelen. 16. Vojislav J. Ilčić: Na Vardaru. 17. Lav. N. Tolstoj: Svadja među braćom. 18. Jovan Jovanović Zmaj: Stara baka. 19. Posljednje zgrade majmuna Floka. 20. Čudno društvo. 21. Velicina hrvatskoga naroda. 22. Čuk i jejina. 23. Rat na muha. 24. Ljudski život. 25. Mačak — učenik. 26. Iz moje torbice. 27. Zagonetke.

ODLAZAK *MLADOG*
HRVATA IZ NAŠE
SLOGE I RUKU
ČITATELJA (1914.)

- 26.02.1914., br. 2.
- Cijena – 2 krune

Mladi Hrvat.
Izšao je 2. broj ovog lepog našeg lista za učedu mladež. Preporučamo „Mladi Hrvat“, da se što više raširi među našu učedu dječicu, u kojem će naši mališanci naći lepe i korisne pouke i zabave u odgonetanje zagonetaka za oštrenje uma i oplemenjivanje srca te učvrđivanje narodne svijesti i ponosa za svoj lepi hrvatski jezik i rod.

„Mladi Hrvat“ izlazi već VI. godinu u Opatiji kamo neka se šalje predplata a stoji na godinu 2 krune, te preporučamo našim imućnijim ljudima, da na taj list predplate što više naše male djece u hrvatskim školama. Sa 2 krune doprineti će mnogo oko učvrđivanja hrvatske svijesti u našem pomladku, toj kasnijoj razsadnici bolje budućnosti za čitli naš rod u Istri.

- 3.09.1914., br. 34.
- posljednji spomen

Mladi Hrvat. Uprava „Mladog Hrvata“ javlja svim svojim pretplatocima i prijateljima, da je bila primorana uslijed više odredbe obustaviti izdavanje lista, dok traje rat. Kad osvanu normalne prilike i opet će „Mladi Hrvat“ doći u pohode svojim milim prijateljima.

ZAKLJUČAK

- *Naša sloga* je permanentno, sadržajno i s posebnim fokusom pratila izlaženje i rad časopisa za djecu.
- Praćenje i pisanje *Naše sloge* o radu Eminovih dječjih časopisa pokazuje da je Hrvatski narodni preporod u Istri bio slojevit, simultan i zapravo vrlo moderan društveni i politički pokret, s jasnim ciljevima i ozbiljno promišljenim strategijama.

